

POSTANOWIENIE

26 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 26 listopada 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku P.K.
z udziałem M.T.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej M.T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z 29 listopada 2023 r., IV Ca 289/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 29 listopada 2023 r. uczestniczka M.T. wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazała, że wnioskodawca będąc w związku małżeńskim z uczestniczką regularnie nadużywał alkoholu, dokonywał pod jego wpływem czynności związanych z zarządzaniem majątkiem stron, wszczynał awantury

i stosował wobec niej przemoc a wartość prac wykonywanych przez wnioskodawcę jako „ekwiwalent” pracy zarobkowej wynosiła zaledwie kilkaset złotych miesięcznie.

Uczestniczka podniosła, że mimo powyższego Sąd Okręgowy - wbrew utrwalonej wykładni art. 43 § 2 k.r.o. - uznał, że ustalone okoliczności nie stanowią „ważnych powodów” uzasadniających ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron.

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy

czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Nie odnosi się ona bowiem w istocie do stanowiska Sądu Okręgowego, lecz powtarza tezy, które negatywnie zweryfikował już Sąd drugiej instancji, a zarazem pomija okoliczności istotne dla oceny sprawy.

Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z unormowaniem tym koresponduje art. 398³ § 3 k.p.c., stosownie do którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia

faktów lub oceny dowodów. W konsekwencji, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać taką argumentację, która wspierałaby tezę o rażącym naruszeniu prawa - co umożliwiłoby uznanie skargi za oczywiście uzasadnioną, ale w ustalonym przez sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

Wobec powyższego powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (zob. postanowienie SN z 21 lutego 2024 r., I CSK 6579/22).

Skarżąca pod pozorem zarzutu naruszenia prawa materialnego - art. 43 § 2 k.r.o. w istocie zmierza do zwalczania poczynionych przez Sądy *meriti* ustaleń faktycznych przemawiających za przyjęciem, że brak jest podstaw do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym stron.

Zauważyć należy, że Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż materiał dowodowy zebrany w sprawie nie wskazuje, aby wnioskodawca nie czynił starań o założoną z uczestniczką rodzinę i nie przyczyniał się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych. Z ustaleń faktycznych wynika natomiast, że w trakcie trwania małżeństwa był aktywny zawodowo, a w stosunkowo krótkim okresie ok. trzech lat, kiedy nie pracował zarobkowo, zajmował się budową domu dla rodziny. Wbrew wywodom uczestniczki zaangażowanie wnioskodawcy przy budowie miało znaczący wymiar majątkowy, co wynika z opinii biegłego. Ponadto przez wiele lat strony zaspokajały swe potrzeby mieszkaniowe w mieszkaniu należącym do majątku osobistego wnioskodawcy, które później stanowiło też źródło dodatkowego dochodu rodziny. Pomimo że uczestniczka zarabiała znacznie więcej od wnioskodawcy brak było zatem podstaw dla ustalenia, że on sam w sposób zawiniony nie wykorzystywał swoich realnych możliwości zarobkowych. Ponadto, Sąd drugiej instancji zauważył, że nadużywanie alkoholu przez wnioskodawcę miało wprawdzie ujemny wpływ na rodzinę, tym niemniej nie ma w okolicznościach faktycznych sprawy podstaw dla uznania, iż skutkowało umniejszeniem majątku wspólnego lub stanowiło istotną przeszkodę dla jego powiększenia.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy miał na uwadze, że w sprawie nie zachodzą podstawy do odejścia od reguły wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (zob. postanowienie SN z 10 października 2022 r., I CSK 3175/22).

Maciej Kowalski

(a.z.)

[SOP]